

Kl. 13:11

Besvarelse**Udenrigsministeren (Per Stig Møller):**

Det er jo sådan, at de danske forbehold løbende er til debat herhjemme. Det er de, bl.a. fordi udviklingen i det europæiske samarbejde til stadighed sætter fokus på de omkostninger, der er for Danmark ved at stå uden for på en række centrale områder. Vi ser det på forsvarsområdet, når vi er forhindret i at deltage i EU-operationer, f.eks. på Balkan og i Afrika. Vi ser det på det retlige område, hvor forbeholdene bliver stadig mere snævre, og senest har finanskrisen skabt fornyet fokus på den pris, vi betaler for at stå uden for euroen.

Sidste år fik vi så med DIIS-udredningen god næring til vores forbeholdsdebat, som jeg ser frem til at fortsætte i det kommende år, men ét forbehold hører vi kun sjældent om, og det er jo så det, hr. Morten Messerschmidt vil rejse debat om nu. Det er forbeholdet om unionsborgerskabet, som jo er temaet for hr. Morten Messerschmidts drøftelse. Det er der i og for sig en god grund til, nemlig den, at dette forbehold siden Amsterdamtraktatens ikrafttræden i 1999 reelt er blevet uden indhold. Med Amsterdamtraktaten blev det således traktatfæstet, at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og ikke træder i stedet for dette. Derfor har vores forbehold over for unionsborgerskabet ikke længere nogen praktisk betydning.

Som det fremgår af DIIS-udredningen, har der siden 1970'erne eksisteret et ønske om at udvikle et borgernes Europa. Op gennem 1980'erne fik denne debat yderligere næring som en pendant til udvidelsen af det indre marked. Konkretiseringen af unionsborgerskabet i forbindelse med Maastrichttraktaten var dermed den hidtidige kulmination på mange års ønske om at gøre det europæiske samarbejde mere vedkommende for almindelige borgere.

Med Maastrichttraktaten samlede man kort sagt fire typer af rettigheder i afsnittet om unionsborgerskabet. Det drejer sig om retten til fri bevægelighed, valgret og valgbarhed ved kommunale valg og europaparlamentsvalget under ophold i et værtsmedlemsland, retten til diplomatisk beskyttelse for andre medlemslandes repræsentationer og endelig retten til at rette henvendelse til Europa-Parlamentet og en europæisk ombudsmand på ens eget sprog. Det drejer sig for det væsentligste om rettigheder, der har

eksisteret tilbage fra Romtraktaten. Det er rettigheder, som er blevet bekræftet i de efterfølgende traktater.

Såfremt Lissabontraktaten træder i kraft, vil der blive føjet en ny unionsborgerrettighed til, nemlig det såkaldte borgerinitiativ, hvor et antal unionsborgere på mindst 1 million mennesker fra et betydeligt antal medlemslande kan opfordre Europa-Kommissionen til at fremsætte et forslag inden for rammerne af traktatens beføjelser. Det er dermed også en styrkelse af det enkelte menneskes muligheder.

Da unionsborgerskabsforbeholdet i sin tid blev til, udsprang det af en frygt, vi havde i Danmark, for, at udviklingen på dette område ville ske på bekostning af det nationale statsborgerskab. På den baggrund havde den danske erklæring om unionsborgerskabet fra Edinburgafhæftelsen til hensigt at fastslå to ting: for det første, at Maastrichttraktatens bestemmelser om unionsborgerskabet ikke på nogen måde træder i stedet for det nationale statsborgerskab, og for det andet, at spørgsmålet om, hvorvidt en person besidder statsborgerskab i et medlemsland, udelukkende afgøres efter medlemslandenes egen lovgivning. Det sidstnævnte fremgår allerede af erklæring 2 til Maastrichttraktaten. Her slås det fast, at tildelingen af statsborgerskab udelukkende er et nationalt anliggende. Man kan sige, at det, at traktaten kræver, at man skal være statsborger i et medlemsland for at blive unionsborger, om muligt giver statsborgerskabet en endnu mere central rolle i EU.

Som tidligere fremhævet fremgår det af Amsterdamtraktatens artikel 17, stk. 2, at unionsborgerskabet er et supplement til det nationale statsborgerskab og ikke træder i stedet for dette, som der står. Nærmest ordret blev ordlyden af den danske erklæring fra Edinburgh altså indskrevet i EU's traktatgrundlag. Det er faktisk et meget godt eksempel på, hvordan Danmark har sat sit præg på EU's traktater.

Så lad mig for en god ordens skyld slå fast, at det, der var hensigten med den danske erklæring vedrørende unionsborgerskabet, i dag er generelle bestemmelser, der gælder for alle medlemslandene. Man kan sige, at punkterne i erklæringen er blevet almen fællesskabsret. Danmark deltager derfor på lige fod med alle andre lande i unionsborgerskabet og har altid gjort det. Siden Amsterdamtraktaten har vi ingen særstilling på området, for det, der ifølge Edinburgafhæftelsen var hensigten med vores forbehold, er nu alle landes hensigt. Det står i det ek-